

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seuranta koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

Helsingin eläkeläisjärjestö ry pitää tärkeänä, että kuntien varautumista vahvistetaan. Häiriötilanteissa ja kriiseissä ikääntyneet kuuluvat usein haavoittuvimpiin väestöryhmiin, ja heidän palvelujensa jatkuvuus on turvattava kaikissa tilanteissa. Samalla korostamme, että varautumisen suunnittelussa tulee huomioida erityisesti ikääntyneiden palvelut, asuminen, liikkuminen sekä sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuus.

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

HEJ pitää erittäin tärkeänä, että vanhusneuvostojen aloiteoikeus kirjataan selkeästi lakiin. Ikääntyneiden väestöosuus kasvaa nopeasti, ja heidän näkökulmansa tulee näkyä nykyistä vahvemmin kuntien päätöksenteossa.

Korostamme, että pelkkä muodollinen aloiteoikeus ei riitä, vaan kuntien on myös käytännössä käsiteltävä vanhusneuvostojen aloitteet asianmukaisesti ja annettava niihin perustellut vastaukset.

Vanhusneuvostojen roolia tulee vahvistaa siten, että ne voivat aidosti osallistua valmisteluun ja päätöksentekoon, eivätkä jää pelkästään muodollisiksi kuulemiselimiksi.

Mahdollisuus käyttää vanhusneuvostosta paikallisesti muuta nimitystä voi olla perusteltua, mutta samalla on huolehdittava siitä, ettei ikääntyneiden vaikuttamistoimielimen asema tai tunnistettavuus heikkene.

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

Kuntakonsernin yhtiöiden ja muiden tytäryhteisöjen rooli kuntalaisten arjen palveluissa on kasvanut merkittävästi. HEJ pitää tärkeänä, että myös konserniyhteisöjen varautumisesta määrätään konserniohjeessa.

Monet ikääntyneille keskeiset palvelut – kuten asuminen, energia, vesi, liikkuminen ja erilaiset arjen tukipalvelut – ovat usein kuntakonsernin toimijoiden vastuulla. Näiden palvelujen toimintavarmuus on turvattava kaikissa tilanteissa.

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

HEJ pitää hyvänä, että kuntien toimintakertomuksessa korostetaan merkittävimpien riskien ja epävarmuustekijöiden arviointia.

Samalla on tärkeää, että kuntien talouden tasapainottamistoimissa ei heikennetä ikääntyneiden tarvitsemia palveluja eikä heidän osallistumismahdollisuuksiaan.

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

Esitysluonnoksen vaikutusarvioinneissa tulisi tarkastella nykyistä selkeämmin muutosten vaikutuksia ikääntyneeseen väestöön. Väestön ikääntyminen on yksi kuntien keskeisistä tulevaisuuden haasteista, ja lainsäädäntömuutosten vaikutukset tähän väestöryhmään tulee arvioida järjestelmällisesti.

Muut huomionne esitysluonnoksesta

HEJ korostaa, että ikääntyneiden osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet kunnissa on turvattava myös käytännössä.

Karhumäki Tuula
Helsingin eläkeläisjärjestö ry - Airi Saarela, puheenjohtaja